

СПЕЦИАЛНИТЕ БИБЛИОТЕКИ НА БЪЛГАРСКАТА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

Ст.н.с. д-р Мария Аргирова - Герасимова, E-mail: exch4@cl.bas.bg

Централната библиотека на Българската академия на науките /ЦБ на БАН/ управлява 49 специални библиотеки при постоянните научни звена на Академията, с които изгражда единна библиотечна мрежа. Нейното начало се поставя през 1948 г., като включва в своята структура както библиотеки, създадени в края на 19 и началото на 20 век /тези при Института по ботаника, Института по зоология, Националния природонаучен музей, Археологическия институт с музей, Етнографския институт с музей/, така и новоучредени библиотеки към академичните институти и лаборатории.

Техническата библиотека при Централна лаборатория по мехатроника и приборостроене

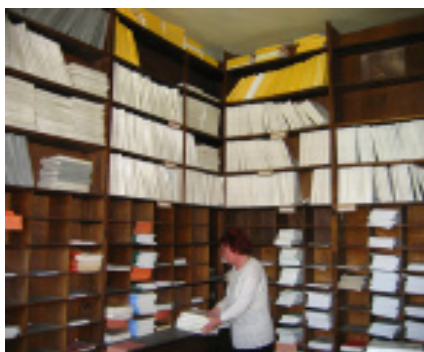
Библиотеката при Института по физиология на растенията

Централната библиотека и специалните библиотеки са мощен библиотечно-информационен център, чиято основна мисия има две измерения: 1/ информационно осигуряване на развитието на българската наука и научноизследователската дейност в БАН в областта на естествените, инженерните, медико- и агробиологическите, хуманитарните и обществените науки; 2/ опазване на ценните библиотечни колекции с историческа стойност, които са част от националното културно наследство. Водещите принципи на неговото управление са профилиране, координация, централизация, сътрудничество с библиотеки в страната и чужбина с цел достигане на оптимално съответствие със задачите на БАН като национален научноизследователски център и задоволяване на динамичните читателски и информационни потребности.

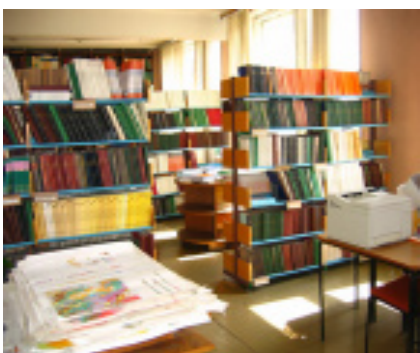
В специалните библиотеки е съсредоточен значителен по обем информационен ресурс от над 1 287 061 тома книги, периодични, нотни, графични и картографски издания на книжни и електронни носители.

Библиотеката по химия при Института по органична химия с Център по фитохимия

Библиотеката при Икономическия институт

Библиотеката при Геологическия институт "Акад. Страшимир Димитров"

Библиотеката при Института по физиология

Чрез Централната библиотека на академичните читатели се осигурява достъп до чужди бази данни. Структурата на фондовете на специалните библиотеки е разнородна както по обем, така и по възраст на библиотечните документи. Наред със значителните фондове на библиотеките при Института за литература (112 471), Библиотеката по химия при Института по органична химия с Център по фитохимия (88 643), Института по математика и информатика (83 316), Геологическия институт (77 146), Археологическия институт с музей (70 192), Института по история (56 109), Икономическия институт (40 703), Техническата библиотека при Централната лаборатория по мехатроника и приборостроене (48 529), Института по зоология (39 986) и т.н. успешно функционират и библиотеки с оперативни фондове, които обслужват по-тесни научни области: библиотеките при НИЦ "Българска енциклопедия" (4 542), Центъра по наукознание и история на науката (3 798), Центъра за изследване на населението (2 824), Института по психология (1 180) и т.н.

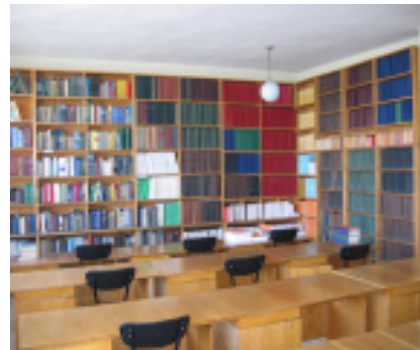
Във фондовете на специалните библиотеки се комплектуват и съхраняват уникални колекции както от по-стара литература с историческа ценност, така и от нови издания в стратегически направления, като например над 160 лични библиотеки на български учени, културни и обществени дейци; издания от библиотеката на царската фамилия; специализирани сбирки от звездни карти и атласи, метеорологични, хидрологични, почвени атласи и карти, атласи за растенията, по орнитология и фауна, географски и геологически карти и атласи, геофонд, атласи на машинни конструкции, етнографски карти, старопечатни издания, сбирка "Възраждане", албуми, карти и графики от художествени изложби от края на 19 век до 1950 г., български периодични издания от края на 19 век до 1948 г., гръцки и латински антични автори, невми, българска музикална периодика, пътеводители на музеи и градове /праисторически, антични и средновековни/, издания на ООН, на Световна банка, на Института за ядрени изследвания и ядрена енергетика в Дубна, на Европейската организация за ядрени изследвания в Женева и мн. др.

Специалните библиотеки обслужват значителен читателски контингент: само през 2006 г. са регистрирани 12 499 читатели, които са направили 196 938

посещения, ползвали са 378 136 тома библиотечни документи. Осъществен е достъп до чужди бази данни чрез уеб страницата на Централната библиотека, а именно: в SCOPUS - 64 791 търсения, SpringerLink - 41 641, EBSCO - 8 249. Успешно се развива интегрираната библиотечна система ALEPH500. В 12 специални библиотеки се извършва ретроконверсия на библиотечните документи - библиотеките при Института по математика и информатика, Геологическия институт, Централната лаборатория по минералогия и кристалография, Института по фи-

Библиотеката при Института по социология

Библиотеката при Института по тракология

зиология, Библиотеката по физика при Института за ядрени изследвания и ядрена енергетика, Института за литература, Института по ботаника, Института по астрономия, Икономическия институт, Института за български език, Института по металознание, Библиотеката по химия при Института по органична химия с център по фитохимия. Съсредоточаването на информационните ресурси в специалните библиотеки в непосредствена близост до учените и специалистите в съчетание с интеграционните връзки в академичната библиотечна мрежа като дългосрочна стратегия на Централната библиотека доказва във времето своята рационалност и ефективност при тяхното изграждане, опазване и ползване.

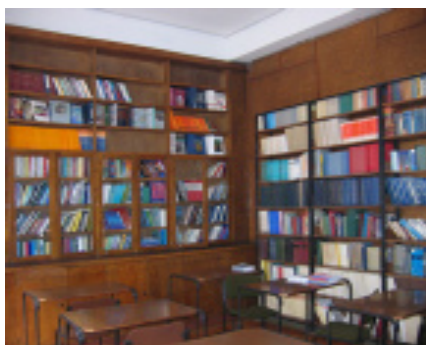
Бъдещето на специалните библиотеки е насочено в посока на приложение на съвременните технологии, ретроконверсия на библиотечните документи, изграждане на електронни каталози, дигитализация на ценни и уникални документи, обслужване на читателския контингент чрез пряк и дистанционен достъп до документи в библиотеки и бази данни в страната и чужбина.

Библиотеката при Института за литература

Библиотеката по физика при Института за ядрени изследвания и ядрена енергетика

Библиотеката при Института по математика и информатика